

kvarlevor. En bosnisk kvinna bland 613 kistor i Potocari utanför staden Srebrenica. De döda är offer för massakern i Srebrenica i juli 1995. Foto: Darko Vojinovic

Profilerna som stöder folkmordsförnekarna

Uppåt 8 000 män och pojkar dödades.

Folkmordet i Srebrenica år 1995 var ett brutalt blodbad. Men allt starkare krafter verkar nu för en omskrivning av historien.

Expressen granskar i dag de samarbetande rörelserna "Sanning åt alla" och "Justitia Pax Veritas".

Grupper som backas upp av en sportprofil, en S-politiker och en känd tv-profil - och på interna forum sprider bilden av folkmordet som en påhittad myt.

BILDSPECIAL: Här är männen som ger sitt stöd till förnekarna

Han krälar över ett berg av sönderskjutna kroppar. Från golvet kommer en underlig hetta, det är värmen från blodet av hundratals döda sedan de - instängda i en lagerlokal - besinningslöst skjutits ner. Han hör hur vännernas sönderskjutna revben knäcks när

SANNING ÅT ALLA

Internetbaserad rörelse som bildades 2011 som en reaktion på dokumentären "Staden som offrades", en norsk dokumentär som visades i SVT 28 augusti 2011 och driver tesen att ansvaret för Srebrenica ligger på den bosniska ledningen.

"Sanning åt alla" skriver i sin verksamhetsbeskrivning att dokumentären visar att Srebrenica inte var ett folkmord. Dokumentären fälldes i Granskningsnämnden för radio och tv och kritiserades av krigsförbrytartribunalen i Haag. Drivande bakom Sanning åt alla är basketprofilen Goran Popov och tidigare även Drago Drangel, nu ordförande i närbesläktade organisationen Justitia Pax Veritas. Bland medlemmarna i Sanning åt alla fanns tidigare SVT-profilen Jovan Radomir och S-politikern Krister Kronlid.

JUSTITIA PAX VERITAS

När "Sanning åt alla" växte ansåg flera medlemmar - bland dem nyckelpersonen Drago Drangel, SVT-profilen Jovan Radomir och Krister Kronlid - att gruppen tappade fokus. Drago Drangel var i stället med och startade efterföljaren Justitia Pax Veritas. Den nya gruppen skulle ha en bredare inriktning, fortfarande med utgångspunkt från det forna Jugoslavien. Frågan om att Srebrenica-massakern inte var ett folkmord är dock ett återkommande tema i nyckelpersonernas texter. Justitia Pax Veritas har medverkat i debatter i bland annat SVT

han hasar sig fram.

Berättelsen kommer från en av de överlevande i det största folkmordet i Europa sedan andra världskriget. Flera domar i krigsförbrytartribunalen i Haag slog fast att massakern under Bosnienkriget var systematisk och välplanerad. Ett folkmord.

Justitia Pax Veritas är en grupp som enligt hemsidan ska "verka för fred, yttrandefrihet samt saklig, opartisk och allsidig belysning av konflikterna i världen utifrån erfarenheterna från konflikten i forna Jugoslavien". "Sanning åt alla" är en rörelse med basen i ett Facebook-forum som skapades för att stödja en kritiserad film om massakern i Srebrenica.

Mannen bakom Sanning åt alla är Goran Popov. Systerorganisationen "Justitia Pax Veritas" styrs av en man vid namn Drago Drangel.

Fasaden är putsad. Företrädarna har debatterat i både Aftonbladet och SVT Debatt. Men på deras nätforum hittar vi en annan agenda.

Gång på gång förnekas folkmordet i Srebrenica.

och Aftonbladet och var bland annat med och JK-anmälde Gert Fylking sedan han uttalat sig negativt om serber.

"Srebrenica är en myt"

Drago Drangel på Justitia Pax Veritas skriver i ett inlägg i "Sanning åt alla" forum: "För att förneka ett folkmord bör ett folkmord ha skett ...". Srebrenica är en "myt", skriver Drangel.

Och Goran Popov skriver i samma forum om "påhittade offer".

"Vad domstolen bör fråga sig är var alla dessa 8 000-10 000 påhittade offer är begravda ... Regissörerna (bosniska sidan) av den så kallade Srebrenica-historien börjar få allt svårare att bevisa att det överhuvudtaget varit en massaker i Srebrenica".

Internt på gruppernas sidor sprids propagandan:

Mediapåtryckningar. En artikel på aftonbladet.se från februari 2012 får ett ändrat innehåll efter påtryckningar från Justitia Pax Veritas. De dödshot som riktats mot Angelina Jolie efter hennes Bosnien-film "The land of blood and honey" beskrivs först: "Enligt uppgifter ska detta bero på filmens innehåll som på ett realistiskt sätt behandlar det bosniska kriget för 20 år sedan". "Justitia Pax Veritas" gillade inte den formuleringen och flera personer från organisationen hörde av sig till Aftonbladet. Efter gruppens påtryckningar togs orden "på ett realistiskt sätt" bort. Drago Drangel jublade över ändringen: "Sanning åt alla!", skrev han på Facebook efteråt.

Mejlbombningar. Organisationerna beskriver hur de skickar ut massmejl till "elit och beslutsfattare". Drago Drangel skriver på Facebook: "...vi skriver, ringer anmäler, föreläser, ifrågasätter, klagar, berättar...". Grupperna har bland annat uppmanat till påtryckningar mot TV4 och spred en hånande bild på reportern Rolf Porseryd.

PR-kupper. Utdelning av folkmordsförnekande rapporter och flygblad diskuteras internt hos gruppen, bland annat vid sammankomster med myndigheten Forum för levande historia och i samband med en minnesstund för Srebrenicas offer.

Propaganda. Grupperna sprider rapporter på nätet som kritiserar folkmordsbegreppet, beskrivningarna av Srebrenica och FN-tribunalens domar. Bland materialet finns en fejkad film som påstår sig visa att faktiska dödsoffer överlevt.

En av de återkommande debattörerna på rörelsernas internetforum är SVT-profilen Jovan Radomir.

Fem gånger har han gått till attack mot Justitia Pax Veritas ärkefiende - den bosniska FP-politikern Jasenko Selimovic.

Reagerade på Facebook

När Justitia Pax Veritas startade en diskussion på Facebook om att FP-politikern lyft fram krigsförbrytartribunalens viktiga roll i SR-programmet "OBS", då reagerade Jovan Radomir - och

FP-politikern Jasenko Selimovic. Foto: Sven

lovade sina vänner i Justitia Pax
Veritas att ringa Sveriges Radio. *Lindwall*

"Han är en åsiktsmegafon med obefintlig trovärdighet. Vad gör honom till expert på området? Har någon frågat det? Ska ringa programmet i morgon", skrev Radomir.

När Expressen konfronterar honom säger han:

- Som svar på dina frågor så är det självklart olyckligt att som SVT-profil uttrycka sig så plump. Jag ringde självklart inte upp SR. Det där inlägget skrev jag i affekt. Dumt av mig.

Radomir var tidigare medlem i Sanning åt allas internetgrupp och i en verksamhetsbeskrivning för 2011 kallas han "vår stora ambassadör". Efter en sammankomst i Gislaved i december 2011, där Radomir medverkade, beskrev Sanning åt allas Goran Popov hur SVT-profilen skulle användas:

"För tillfället skrivs det mycket om våra 'svenskserbiska brands' (Jovan etc) och vi diskuterade om hur vi på ett ännu ännu effektivare sätt kan ta tillvara på denna popularitet för att promota sanningen om oss och gruppen", skrev Popov på rörelsens Facebookgrupp.

Jovan Radomir säger att Justitia Pax Veritas är en av många FB-sidor han följer, att gruppen står för "sanning" och belyser problem som "jag kanske inte i alla lägen får rätt bild av."

Mötet i Gislaved, uppger han, medverkade han dock i för att föreläsa om en matbok för medlemmar i serbiska kvinnoförbundet.

"Opolitisk"

Han säger att han är vän till både Goran Popov och Drago Drangel men att han är opolitisk och att hans kändisskap kan utnyttjas.

- Vad folk använder mig till kan jag inte säga någonting om utan jag tar avstånd från det i så fall. Grejen är den att det är så jävla lätt att använda en kändis på gott och ont.

- Men vad jag tycker som privatperson, det står för mig.

På frågan om varför han då medverkar i Justitia Pax Veritas kamp mot politikern Jasenko Selimovic, svarar han:

- Jag kanske har lagt upp någon artikel som jag inte riktigt håller med om. Det där kanske inte stämde. Får jag tycka det, eller är det förbjudet i Sverige?

På frågan om det var ett folkmord i Srebrenica svarar han:

- Jag är intresserad av att läsa om det kommer fram andra uppgifter som inte stämmer överens. Men folkmord, det är återigen det där ordet folkmord. Vad räknas som folkmord i dina ögon?

Senare säger han dock att det var ett folkmord.

Radomir ställer sig även bakom den kritiserade film som gav upphov till att Sanning åt alla skapades. Dokumentären heter "Staden som offrades" och visades i SVT i augusti 2011. Enligt Sanning åt alla bevisar den att ett folkmord inte skett.

- Varför visade SVT den? Man kanske är intresserad av att se en annan bild av en konflikt, säger Jovan Radomir.

Bild från dokumentären *Staden som offrades*

Fälld i Granskningsnämnden

Dokumentären driver tesen att den bosniska ledningen bar ansvaret för massakern. Den har fällts i Granskningsnämnden för radio och tv och kritiserats av FN-tribunalen i Haag. Fredrik Malm, utrikespolitisk talesperson i Folkpartiet, har kallat filmen för "historieförfalskning" och på SVT reagerade utrikeskorrespondenten Claes JB Löfgren, som har bevakat kriget på Balkan på plats:

- Jag undersökte faktauppgifterna i dokumentären under flera dagar och det som presenteras stämmer helt enkelt inte, säger han till Expressen.

Jovan Radomirs vän Goran Popov, grundaren av Sanning åt alla, hymlar inte med sin åsikt.

- Jag anser att det inte var ett folkmord och det anser säkert nio miljoner serber till, säger han.

Popov berättar att han var med och startade gruppen Sanning åt alla för att stötta dokumentären "Staden som offrades". Han sågar FN-tribunalen i Haag, som han menar bara är ett verktyg.

- FN-tribunalen i Haag har ingenting med rättvisa att göra. Det är ett instrument för USA:s politik och ingenting annat. Det är inget annat som kommer upp där.

Drago Drangel svarar i ett mejl att Justitia Pax Veritas får orättvis kritik om att vara folkmordsförnekare.

"Det är numera uppenbart att dogmatiker och censurivrare använder sig av massakern i Srebrenica för att avlegitimera debatten om konflikten i före detta Jugoslavien. Detta är både intellektuellt ohållbart, omoraliskt och kontraproduktivt".

Drangel kallar FN-tribunalen "uppenbart politiserad" och "kontroversiell".

En annan inflytelserik person som kopplas till gruppen är Krister Kronlid, S-riksdagskandidat och fackförbundet Kommunalns ordförande i Uddevalla. Han har bland annat skrivit under en debattartikel På SVT Debatt tillsammans med Drago Drangel, där de hyllar Eva Hamilton för att hon vågade sända dokumentären "Staden som offrades".

"Vi är enormt glada och tacksamma för hans engagemang", skriver Drangel till Expressen.

Krister Kronlid, som inte förnekar folkmord, säger:

- Det som jag delar med de här två personerna från Justitia Pax Veritas som jag känner, det är ett intresse för balkanfrågorna, för Serbien framförallt. Vi brinner för samförstånd, mångfald och tolerans. Vi vill inte förringa någon annans bild, men vi vill ge en bredare bild.

När Expressen når en talesperson på FN-tribunalen i Haag avfärdas dock rörelsernas argument på punkt efter punkt.

Bland Justitia Pax Veritas företrädare återkommer argumentet att domstolen styrs av västmakter som är partiska eftersom de haft en del i Bosnien-kriget.

Domstolens talesperson Magdalena Spalinska:

- Tribunalen inrättades av FN:s säkerhetsråd och generalförsamling och dess mandat utökas regelbundet av samma organ. Enligt mandatet för domstolen kan ingen av dessa FN-organ eller andra enheter påverka domstolsbeslut i tribunalen. Domare och åklagare agerar helt självständigt.

Domare tänkte annorlunda

Som stöd för att folkmordsdomarna går att ifrågasätta har Justitia Pax Veritas uppgett att två domare haft avvikande åsikter i två domar. I det ena fallet tillbakavisar domstolen att den aktuella domaren ens varit med och dömt och om det andra fallet säger Magdalena Spalinska:

- Skiljaktiga meningar i domar är inte ovanliga, och domarna har rätt att uttrycka sina oberoende åsikter om rättsliga eller faktiska frågor i ett särskilt fall. Den slutliga bedömningen bygger dock på stöd från en majoritet av domarna.

FN-tribunalen har också, i ett brev till SVT, totalsågat den för rörelserna viktiga tv-dokumentären "Staden som offrades".

Men Justitia Pax Veritas fortsätter att hävda att folkmordet går att ifrågasätta - och internt jublas det över uppbackningen från kända profiler och makthavare.

Drago Drangel skriver på Sanning åt allas forum:

"Vi har en socialdemokrat i Krister Kronlid som faktiskt sticker ut näsan i blåsten för oss och för detta skall han ha all heder precis som ALLA enskilda aktörer, journalister och politiker som förr och framöver stått vid vår sida..."

Missa inga nyheter – ladda ner Expressens app för **iOS** eller **Android**.

Av Claes Petersson
claes.petersson@expressen.se

Av Karl-Johan Karlsson
karl-johan.karlsson@expressen.se

MASSAKERN I SREBRENICA

Mellan 7 000 och 8 000 män och unga pojkar mördades systematiskt under några dagar i juli 1995 i staden Srebrenica i östra Bosnien.

Massakern skedde under det som brukar kallas de jugoslaviska krigen, som pågick mellan 1991 och 2001.

Konflikterna kom i den våg av nationalism som sköljde över landet sedan Josip Broz Tito, det forna Jugoslaviens president, gått bort 1980.

Startskottet blev Kroatien och Sloveniens självständighetsförklaring 1991. 1992 flydde många bosnienmuslimer till Srebrenica sedan den bosnienserbiska armén inlett en militär offensiv.

Staden blev ett "safe area", skyddad av FN:s styrkor. Trots detta lyckades de bosnienserbiska trupperna försvaga FN:s närvaro och i juli 1995 belägrades staden. Kvinnor och barn transporteras bort i bussar och män i åldrarna 15 till 65 år sorteras ut.

De förs till olika platser; exempelvis hangarer, fotbollsplaner och gymnastiksalar. En av platserna är en lagerlokal i Kravica där 1 000 personer samlas upp. Lagerlokalen bombas och beskjuts. Bara ett fåtal överlever. De flesta av de tusentals offren i Srebrenicamassakern dödas genom skott i ryggen eller huvudet. Kropparna begravs i stora massgravar.

Flera domar vid FN-tribunalen i Haag slår fast att hela processen - uppsamlingen, transporter, mördande och nedgrävning i massgravar - sker på ett systematiskt och planlagt sätt.

Källa: Forum för levande historia, FN-tribunalen i Haag

Publicerad 25 apr 2014 06:58

Adress till denna artikel:

<http://www.expressen.se/nyheter/profilerna-som-stoder-folkmordsfornekarna>